

PROGRAM SZKOLENIA

DLA PRZEWODNIKÓW PO TRASACH TURYSTYCZNYCH W PODZIEMNYCH WYROBISKACH GÓRNICZYCH

1. Cel szkolenia.

Celem szkolenia jest zaznajomienie pracowników (osób) w szczególności z:

- 1) podstawowymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 2) przepisami oraz zasadami bezpieczeństwa w podziemnych wyrobiskach zakładu górniczego, które udostępnione zostały do ruchu turystycznego,
- 3) zagrożeniami występującymi w wyrobiskach podziemnych objętych ruchem turystycznym oraz zasadami postępowania w sytuacjach zagrożeń,
- 4) zasadami zachowania się w czasie pożaru,
- 5) zasadami udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku lub zachorowania.

2. Uczestnicy szkolenia.

Szkolenie przeznaczone jest dla przewodników (osób oprowadzających wycieczki) na trasach turystycznych w podziemnych wyrobiskach górniczych, powtarzane co 5 lat.

3. Sposób organizacji szkolenia.

Szkolenie powinno być zorganizowane na podstawie szczegółowego programu szkolenia i prowadzone przez osoby kierownictwa i dozoru ruchu, pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy, lub inne osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, wyznaczone przez kierownika ruchu zakładu górniczego, w którym wyrobiska podziemne udostępnione zostały do ruchu turystycznego.

Szkolenie składa się z zajęć teoretycznych w formie wykładów i warsztatów oraz ćwiczeń praktycznych. Szkolenie kończy się egzaminem sprawdzającym przyswojenie przez uczestnika wiedzy teoretycznej i praktycznej objętej programem szkolenia. Wymiar godzinowy zajęć teoretycznych i praktycznych określa organizator szkolenia w zależności od występujących zagrożeń oraz specyfiki wyrobisk podziemnych, w których zlokalizowane są trasy turystyczne.

4. Ramowy program szkolenia.

Lp.	TEMAT ZAJĘĆ	Wymiar czasu	
		teoria [godz.]	praktyka [rbdn]
1.	Regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy.		-
2.	Dokumentacje prowadzenia ruchu turystycznego i sanatoryjnego oraz inne dokumentacje ruchu zakładu górniczego w zakresie części podziemnych wyrobisk górniczych objętych ruchem turystycznym.		-
3.	Zagrożenia czynnikami występującymi w podziemnych wyrobiskach górniczych przeznaczonych do ruchu turystycznego oraz zasady postępowania i zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia, w tym zasady prowadzenia akcji ratowniczej.		-
4.	Wentylacja wyrobisk objętych ruchem turystycznym, drogi ucieczkowe.		-
5.	Zagrożenia wypadkowe i zagrożenia dla zdrowia występujące w wyrobiskach podziemnych zakładu górniczego, udostępnionych do ruchu turystycznego, podstawowe środki zapobiegawcze.		-
6.	Zasady postępowania w razie wypadku lub zachorowania, w tym zasady udzielania pierwszej pomocy.		-
7.	Zasady organizacji i prowadzenia ruchu turystycznego.		-
8.	Zajęcia praktyczne, zapoznanie z drogami ucieczkowymi.		-
9.	Egzamin sprawdzający.	-	
RAZEM:			

5. Szczegółowy program szkolenia.

5.1. Regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy.

- 5.1.1. Ogólne przepisy i definicja związane z bezpieczeństwem pracy.
- 5.1.2. Wybrane regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa pracy, wynikające z przepisów ustawy Kodeks pracy oraz ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

5.2. Dokumentacje prowadzenia ruchu turystycznego oraz inne dokumentacje ruchu zakładu górniczego w zakresie części podziemnych wyrobisk górniczych objętych ruchem turystycznym.

- 5.2.1. Podstawowe informacje o zakładzie górniczym.
- 5.2.2. Dokumentacja prowadzenia ruchu turystycznego.
- 5.2.3. Plan Ruchu oraz Plan Ratownictwa Górniczego, w częściach dotyczących prowadzenia ruchu turystycznego.
- 5.2.4. Dokument bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.
- 5.2.5. Dokumentacja techniczna dla systemów bezpieczeństwa.
- 5.2.6. Instrukcje.
- 5.2.7. Inne dokumenty.

5.3. Zagrożenia czynnikami występującymi w podziemnych wyrobiskach górniczych przeznaczonych do ruchu turystycznego oraz zasady postępowania i zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia, w tym zasady prowadzenia akcji ratowniczej.

- 5.3.1. Czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe.
- 5.3.2. Zagrożenia naturalne.
 - podstawowe pojęcia i parametry,
 - przyczyny i skala występowania,
 - kryteria oceny i klasyfikacja,
 - metody prognozowania i kontroli,
 - metody zwalczania oraz zasady postępowania przy występującym zagrożeniu.
- 5.3.3. Zagrożenie pożarowe.
 - podstawowe pojęcia i parametry,
 - przyczyny i skala występowania,
 - kryteria oceny i klasyfikacja,
 - metody prognozowania i kontroli,
 - metody zwalczania oraz zasady postępowania przy występującym zagrożeniu.
- 5.3.4. Przyczyny powstania pożaru i miejsca jego możliwego zapoczątkowania.
- 5.3.5. Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego obiektów.
- 5.3.6. Zasady prowadzenia akcji ratowniczej, w tym ewakuacji osób.
- 5.3.7. Systemy łączności, alarmowania i kontroli stanu zagrożenia.
- 5.3.8. Sprzęt i środki gaśnicze oraz zasady ich użycia.
- 5.3.9. Inne zagrożenia związane z prowadzeniem ruchu turystycznego w wyrobiskach podziemnych, w tym zagrożenia terrorystyczne.

5.4. Wentylacja wyrobisk objętych ruchem turystycznym, drogi ucieczkowe.

- 5.4.1. Skład atmosfery kopalnianej.
- 5.4.2. Zasady wentylacji i klimatyzacji wyrobisk.
- 5.4.3. Drogi ucieczkowe i ich oznakowanie.
- 5.4.4. Zasady rewersji i oddymiania wyrobisk – podstawowe informacje.

5.5. Zagrożenia wypadkowe i zagrożenia dla zdrowia występujące w wyrobiskach podziemnych zakładu górniczego, udostępnionych do ruchu turystycznego, podstawowe środki zapobiegawcze.

- 5.5.1. Potencjalne miejsca i sytuacje, gdzie może dojść do zdarzeń wypadkowych.
- 5.5.2. Zasady poruszania się i korzystania ze środków transportu w wyrobiskach podziemnych.
- 5.5.3. Czynniki mogące prowadzić do urazów.

5.6. Zasady postępowania w razie wypadku lub zachorowania, w tym zasady udzielania pierwszej pomocy.

- 5.6.1. Organizowanie i udzielanie pierwszej pomocy.
- 5.6.2. Zasady powiadamiania o wypadku lub zachorowaniu.
- 5.6.3. Transportowanie poszkodowanego.
- 5.6.4. Lokalizacja punktów pierwszej pomocy.

5.7. Zasady organizacji i prowadzenia ruchu turystycznego.

- 5.7.1. Ewidencja osób przebywających w wyrobiskach podziemnych.
- 5.7.2. Zasady organizacji, poruszania się i przebywania w wyrobiskach podziemnych przeznaczonych do ruchu turystycznego.
- 5.7.3. Stosowanie wymaganej odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej.
- 5.7.4. Zasady posługiwania się lampami osobistymi oraz użycia ucieczkowego sprzętu ochrony dróg oddechowych (w zależności od zakładu i występujących w nim zagrożeń).
- 5.7.5. Obowiązki i odpowiedzialność osób oprowadzających (przewodników).

5.8. Zajęcia praktyczne, zapoznanie się z drogami ucieczkowymi.

- 5.8.1. Drogi ucieczkowe, oznakowanie.
- 5.8.2. Lokalizacja punktów pomocy przedmedycznej.
- 5.8.3. Lokalizacja urządzeń sygnalizacji, łączności i alarmowania.
- 5.8.4. Zasady obsługi urządzeń łączności, sygnalizacji i alarmowania.

6. Dodatkowe zalecenia i uwagi w zakresie sposobu organizacji szkolenia.

- 1) podczas szkolenia wymagane jest stosowanie odpowiednich środków dydaktycznych, w tym filmów oraz wizualizacji,
- 2) podczas zajęć praktycznych należy zwrócić uwagę na przyswojenie przez uczestników szkolenia znajomości dróg ucieczkowych i zasad ewakuacji osób z wyrobisk podziemnych.

7. Literatura.

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2011 nr 163 poz. 981, wraz z późn. zmianami),
- 2) rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. poz. 1118, wraz z późn. zmianami),
- 3) Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (Dz.U. 2021 poz. 1617).